

Sygn. akt XV Ca 554/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XV Wydziale Cywilnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 maja 2014 roku,

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko K. Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 8 sierpnia 2013r.,

sygn. akt I C 535/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) oddala powództwo;

2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 617zł z tytułu zwrotu kosztów procesu,

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 30zł z tytułu

zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Michał Wysocki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2013r. Sąd Rejonowy Poznań- Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie z powództwa (...) Sp z o.o. z siedzibą w P. przeciwko K. Ł., o zapłatę, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.300zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 2 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty (pkt 1), w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2), a także koszty procesu stosunkowo rozdzielił w proporcji 81% dla powoda i 19% dla pozwanej i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 393,07zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 sierpnia 2008r. pomiędzy powodem - (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., reprezentowaną przez dyrektora (...) Gimnazjum nr (...) w B. E. L. a pozwaną K. Ł. - rodzicem S. Ł. - została zawarta umowa o naukę. Powód zobowiązał się m.in. do zapewnienia kształcenia, oceniania i klasyfikacji ucznia według zasad ustalonych rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej. Pozwana zobowiązała się m.in. do terminowych opłat czesnego. W § 5 pkt 1 umowy znalazł się

zapis, że rok szkolny trwa od 1 września każdego roku do dnia 31 sierpnia roku następnego i jest to okres za który pozwana zobowiązuje się uiszczać do dnia 2 każdego miesiąca czesne w wysokości 620zł, przy czym termin płatności za lipiec i sierpień upływa 15 czerwca danego roku szkolnego. Zgodnie z § 9 umowy wypowiedzenie umowy przez strony wymagało formy pisemnej z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia. Zgodnie z aneksem do umowy nr (...) z dniem 1 stycznia 2009r. miesięczne czesne zostało podwyższone do kwoty 650zł.

W pismach z dnia 13 maja 2011r. i z dnia 6 czerwca 2011r. (nie doręczonych pozwanej) dyrektor szkoły wskazała, że wypowiedzenie umowy złożone przez pozwaną jest bezzasadne albowiem dokument - umowa wygasa samoistnie w związku z zakończeniem edukacji w ostatniej klasie gimnazjum.

Pismem z dnia 17 lipca 2012r. (nie doręczonym pozwanej) strona powodowa próbowała wezwać pozwaną do zapłaty kwoty 1.400zł za czesne za lipiec i sierpień 2011r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych dokumentów, a nadto zeznań pozwanej K. Ł., która potwierdziła zaistniały konflikt pomiędzy stronami co do zasadności opłacania czesnego za lipiec i sierpień 2011r. w świetle złożenia przez pozwaną wypowiedzenia umowy, wskazując, że był to ostatni rok nauki jej syna u powoda, a po wakacjach rozpoczął naukę w innej już szkole, stąd też pozwana wypowiedziała przedmiotową umowę, gdyż chciała uniknąć zapłaty za okres wakacyjny. Zarazem przy wypowiedzeniu tej umowy nie została zdana powodowi legitymacja szkolna syna pozwanej, który ją zachował na okres wakacyjny.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Na wstępie Sąd Rejonowy wskazał, że spór w sprawie ogniskował się wokół kwestii skuteczności wypowiedzenia przez pozwaną umowy o naukę łączącej strony. Bezsporne w sprawie było to, że strony łączyła umowa o naukę syna pozwanej będąca umową o świadczenie usług. Do umowy o świadczenie usług, zgodnie z art. 750 kc odpowiednio stosuje się przepisy o zleceniu. Kwestia jakości usług świadczonych przez powódkę nie była kwestią sporną. Strona pozwana podnosiła natomiast, że w związku ze złożonym wypowiedzeniem umowy w dniu 30 kwietnia 2011r. - od lipca 2011r. umowa już nie obowiązywała i nie było podstaw do obciążania pozwanej czesnym za lipiec i sierpień 2011r. Pozwana wskazała, że zachowała wymaganą w umowie formę pisemną wypowiedzenia oraz dwumiesięczny okres wypowiedzenia. Tymczasem w § 5 pkt 3 umowy z dnia 14 sierpnia 2008r. strony jasno określiły, że termin płatności za lipiec i sierpień każdego roku szkolnego upływa w dniu 15 czerwca danego roku szkolnego. Strony w § 5 pkt 1 umowy umieściły zapis, że rok szkolny trwa od 1 września każdego roku do 31 sierpnia roku następnego i jest to okres za który pozwana zobowiązała się do zapłaty miesięcznego czesnego. Wobec powyższego, jeśli pozwana złożyłaby pisemne wypowiedzenie we wskazywanym przez nią dniu 30 kwietnia 2011r. dwumiesięczny termin wypowiedzenia upływałby w dniu 30 czerwca 2011r., a po tym terminie szkoła nie świadczyła już usług edukacyjnych w roku szkolnym 2010/2011 z uwagi na okres wakacyjny (lipiec-sierpień 2011r.) Należy zatem mieć na uwadze, że termin zapłaty za okres wakacyjny upływał w dniu 15 czerwca 2011r., a wobec tego pozwana była zobowiązana do zapłaty za ten okres nawet w przypadku złożenia wypowiedzenia umowy w dniu 30 kwietnia 2011r. Logicznym jest, że szkoła określając w umowie, iż rok szkolny trwa od 1 września do 31 sierpnia roku następnego zapewniała sobie wpływ czesnego nie tylko za okres świadczonych usług edukacyjnych, ale także za letni okres wakacyjny, gdy usługi te oczywiście nie są świadczone, a koszty nauki i utrzymania szkoły, co jest racjonalnym postępowaniem i korzystnym dla obu stron, zostały w ten sposób rozłożone na 12, a nie 10 miesięcy w roku.

Pozwana podnosiła także w sprawie, iż jej syn nie korzystał w okresie wakacji letnich z legitymacji szkolnej wydanej przez szkołę, a sama legitymacja była zniszczona. Syn pozwanej przez okres letni posiadał jednak legitymację szkolną, która nie została zwrócona szkole, a dopiero złożona do akt sprawy w dniu 1 lipca 2013r. Sąd nie jest w stanie ustalić, kiedy legitymacja uległa zniszczeniu - pozwana nie wykazała, by legitymacja była już w stanie zniszczonym w okresie wakacji letnich 2011r., zatem nie można uznać, iż syn pozwanej nie mógł z niej korzystać we wskazanym okresie. A poza tym po zalaminowaniu nawet w takim stanie legitymacja nadawała się do użytku (do okazywania jej).

Zdaniem Sądu I instancji, tym samym pozwana chciała się zwolnić z obowiązków względem szkoły za okres wakacyjny, ale zarazem zachować przywileje uczniowskie syna do czasu rozpoczęcia nauki w nowym roku szkolnym, w nowej szkole, jakie są związane z posiadaniem legitymacji szkolnej (np. zniżkowe przejazdy (...), (...), bilety do kina, na basen itp.) Takie zachowanie jest dodatkowo ewidentnie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego określonymi w art. 5 kc i nie zasługuje ani na aprobatę etyczną, ani na ochronę prawną. Jest to nadużycie prawa w tym zakresie. Nie można wyrzec się jednostronnie obowiązków wynikających z umowy zachowując zarazem jej przywileje. Takie wypowiedzenie nie może być uznane za ważne, jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - z art. 5 kc w związku z art. 58 § 2 kc.

Następnie Sąd Rejonowy stwierdził, że co istotne, pozwana nie przedstawiła w sprawie jako dowodu wypowiedzenia umowy, zatem Sąd nie miał podstaw do ustalenia, że pozwana złożyła wypowiedzenie umowy w dniu przez nią wskazywanym i to w wymaganej umową formie pisemnej. Pisma szkoły z dnia 13 maja 2011r. i z dnia 6 czerwca 2011r. wskazują jedynie na fakt złożenia przez pozwaną wypowiedzenia umowy, ale nie potwierdzają kiedy te wypowiedzenie zostało złożone, ani tego, że zostało złożone w formie pisemnej.

Powód wezwany przez Sąd do precyzyjnego wyliczenia swojego roszczenia pod rygorem uznania powództwa za nieudowodnione w pełnym zakresie, wskazał jedynie iż aneks do umowy, na podstawie którego została naliczona opłata 700zł zaginął. Sąd ustalając zasadność roszczenia powoda przyjął zatem wysokość miesięcznego czesnego - 650zł wynikającą z przedstawionego przez powoda aneksu do umowy z dnia 28 października 2008r. Strona powodowa nie przedstawiła żadnego wyliczenia dotyczącego odsetek w wysokości 205,93zł, także dochodzonych w pozwie. Powód nie przedstawił wyliczenia pozwalającego na uznanie, że obciążenie pozwanej odsetkami w wysokości 205,93zł jest zasadne, zwłaszcza analizując przyjęty sposób rozpoczęcia naliczania tych odsetek z datami pism znajdującymi się w aktach, od których należałoby je liczyć. Z treści pozwu wynika bowiem jedynie, że powód obciążył pozwaną odsetkami (nie wiadomo czy umownymi, czy też ustawowymi) za okres od „następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego w wezwaniu do zapłaty” (7 dni od daty otrzymania wezwania - pozwana nie odebrała wezwania) do dnia 1 sierpnia 2012r. Tak nieprecyzyjne określonego żądania zapłaty odsetek, Sąd nie mógł uznać za wykazanie zasadności roszczenia w tym zakresie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.300zł (650zł czesnego za lipiec 2011r. + 650zł czesnego za sierpień 2011r.) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 2 sierpnia 2012r. (od dnia wniesienia pozwu) do dnia zapłaty. O odsetkach Sąd ten orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc.

W pozostałym zakresie powództwo oddalono, jako nieudowodnione.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc i art. 100 kpc, mając na uwadze zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu. Z uwagi na to, że powód wygrał proces w 81%, to zgodnie z tą zasadą, pozwaną obciążają koszty w 81 %, a w pozostałych 19 % powoda. Sąd zasądził więc od pozwanej na rzecz powoda tytułem zwrotu kosztów procesu, kwotę 393,07zł.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana K. Ł., która zaskarżyła go w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a nadto o zwrot kosztów procesu.

W uzasadnieniu apelacji pozwana podniosła m.in., że wypowiedzenie umowy o naukę było prawidłowe, a roszczenia powoda wynikają z chęci uzyskania nieuzasadnionego dochodu i powodowane są chęcią nieuzasadnionego wzbogacenia się. Zdaniem pozwanej, zapłata zarówno tzw. „wpisowego” jak i czesnego za okres wakacji jest niezgodna z zasadami współżycia społecznego, wg których zapłatę otrzymuje się za wykonaną pracę lub gotowość do pracy. Nadto apelująca podniosła, że kwestia zwrotu legitymacji szkolnej nigdy nie była przedmiotem sporu pomiędzy stronami. Zarzuciła ona również, że Sąd nie uwzględnił zupełnie treści umowy o naukę zawartej między pozwaną, a powodem.

W odpowiedzi na apelację pozwanej, powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje (art.505¹³ §2 kpc):

Podstawą rozstrzygnięcia Sądu I instancji było przyjęcie, że strony w spornym okresie (lipiec i sierpień 2011r.) były związane umową z dnia 14 sierpnia 2008r., wobec czego pozwana była zobowiązana do uiszczenia na rzecz powoda dwóch rat czesnego za naukę syna w łącznej kwocie 1.300zł (2x650zł). Sąd ten uznał, że pozwana nie wypowiedziała skutecznie łączącej strony umowy, a skoro rok szkolny 2010/11 kończył się z dniem 31 sierpnia 2011r., to w związku z tym, pozwana winna wypełnić obowiązek, o którym mowa w § 5 pkt 1 w/w umowy. Zdaniem Sądu II instancji, Sąd Rejonowy błędnie uznał, że pozwana nie wypowiedziała skutecznie spornej umowy, albowiem nie przedłożyła w sprawie dokumentu wypowiedzenia, ani dowodu jego doręczenia powodowi. Pozwana już w sprzecznie od nakazu zapłaty podniosła, że w dniu 30 kwietnia 2011r. listem poleconym wypowiedziała umowę z zachowaniem dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia (§ 9 umowy), co potwierdziła również zeznając przed Sądem. Analiza akt sprawy wskazuje, że powód nie kwestionował samego faktu złożenia przez pozwaną takiego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy, ani formy tego oświadczenia, tylko wskazywał na jego bezskuteczność, z uwagi na samoistne wygaśnięcie umowy od dnia 1 września 2011r. (pisma powoda z 13 maja 2011r. i 6 czerwca 2011r.) Przyjął zatem należało, że pozwana złożyła takie oświadczenie i to w przepisanej umową formie. Wskazać przy tym należy, że w treści spornej umowy z dnia 14 sierpnia 2008r., której wzorzec przygotował powód jako podmiot prowadzący działalność gospodarczą, brak było postanowień wyłączających możliwość wypowiedzenia przez strony umowy z zachowaniem dwumiesięcznego terminu wypowiedzenia na podstawie § 9 umowy. Tym samym uznać należy, że z punktu widzenia dopuszczalności wypowiedzenia umowy, bez znaczenia był okres trwania roku szkolnego jak i moment złożenia tego oświadczenia w odniesieniu do czasu trwania umowy. Pozwana mogła bowiem wypowiedzieć umowę w każdym czasie. Skoro zatem, oświadczenie złożone przez pozwaną było skuteczne, to umowa nie obowiązywała już zarówno w lipcu, jak i sierpniu 2011r., a zatem powód nie mógł się domagać od pozwanej zapłaty czesnego za ten okres. Bez znaczenia przy tym jest, że zgodnie z § 5 pkt 3 umowy zapłata czesnego za lipiec i sierpień miała nastąpić do dnia 15 czerwca, a umowa obowiązywała do końca czerwca 2011r., skoro powód domagał się zapłaty za okres przypadający już po wygaśnięciu umowy. Podobnie bez wpływu na treść rozstrzygnięcia jest to czy i kiedy pozwana zwróciła legitymację szkolną syna, tym bardziej, że zwrot legitymacji nie był warunkiem skuteczności wypowiedzenia umowy.

Ponieważ Sąd Okręgowy uznał, że dokonane przez pozwaną wypowiedzenie było skuteczne, w związku z czym powództwo było niezasadne, to nie zachodziła w niniejszej sprawie potrzeba czynienia rozważań co do tego, czy zapisy łączącej strony umowy należy zaliczyć do tzw. niedozwolonych klauzul umownych (art. 385¹ kc).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art.386§1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddalił (pkt I.1 wyroku), a konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia była również zmiana zaskarżonego wyroku w zakresie kosztów procesu (pkt I.2 wyroku). Skoro to powód przegrał sprawę w całości, to zgodnie z art. 98 kpc zobowiązany był do zwrotu pozwanej poniesionych przez nią kosztów, na które składało się wynagrodzenie pełnomocnika (600zł - § 6 pkt 3 w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz.U. 2013r., poz. 490 t.j.) oraz uiszczona opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa (17zł).

Rozstrzygając z kolei o kosztach postępowania apelacyjnego, w związku z wygraniem sprawy przez pozwaną w tej instancji w całości, Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 kpc, zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 30zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II wyroku), na którą składała się opłata sądowa od apelacji.

Zauważyć ponadto wypada, że żądanie pozwanej zasądzenia „zwrotu wpisowego” (k.108) nie mogło być przedmiotem wyrokowania przez Sąd Okręgowy z uwagi na treść art.383 kpc i art.204§1 kpc i żądanie to powinno być przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego po powrocie akt z Sądu Okręgowego.

SSO M. Wysocki